

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr T. Hockstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Kerkelijke gedeeldheid en Verbondsgehoorzaamheid. V. — Uit de Schrift: De prediker van het „alles of niets“ (Matth. 13:12a). — Kerkelijk Leven: Pluraliteit der kerk en epigonisme (nieuwe reeks) XVI. Psalmen van Willem de Mérode. Meehelpen voor evangelisatie door de pers. De orde der getrouwe getuigen van den komenden Christus. — Lit. en Kunst: Nieuwe Boeken over Indië. II. — Ziekte: Replik. IV. Opv. en Onderwijs: Twee Eeredoctoraten te Parijs. Een merkwaardige kentering. — Vakwetenschap en Praktijk: Bijbel en Natuur (2e Serie) III. — Perschoon. — Boekbespreking enz.

HOOFDARTIKEL

Kerkelijke gedeeldheid en Verbondsgehoorzaamheid.
(„Een roepstem“ beantwoord.)
V.

(Moeder, baker. — Baren, verzorgen.)

Zoo is dan ons voorgaande artikel uitgekomen bij de gedachte, dat men het bekende beeld van de kerk als „onze moeder“ moet handhaven in den vollen ernst, waarmee het werd aangewend in het Nieuwe Testament, bijzonder in den brief van Paulus aan de Galaten.

Wanneer wij thans nog even op deze zaak terugkomen, dan heeft dat zijn reden: wij willen nu de beide beelden van de „moeder“ en van de „huisvrouw“ samenvalten. Beide zijn immers gebruikt door den eersten spreker van den Leidschen radio-avond. Maar hij staat daarin volstrekt niet alleen. Niemand zal ontkennen, dat deze twee „beelden“ ieder oogenblik terugkeeren in de kerkelijke pro-domo-pleidooien. Niet alleen als ze van Hervormde zijde, maar evengoed, als ze van anderen kant komen. Ik ben er zeker van, dat b.v. ook heel wat debatten over „gemengde“ verlovingsen, waarbij de ouders van de ééne partij het paartje naar „hun“ kerk willen trekken, en die van de andere mutatis mutandis hetzelfde doen, feitelijk denzelfden redeneergang volgen. En in allerlei mogelijke en onmogelijke debatjes over „gezangen“, en over de „goeie“ dominees, die er nog zijn in een bepaald instituut, tegenover de „minder goeie“, hooren wij in gelijken zin spreken over de kerk als „vrouw“, die „nog“ (!) geen scheidbrief gekregen heeft, en als „onze moeder“, die wij niet in den steek mogen laten.

Maar nu moet het ernst worden: Wat is nu eigenlijk het speciale van de „vrouw“ in de verhouding tot haar „man“? En van de „moeder“? Wij behoeven het niet zelf te zeggen. Want ieder, die Galaten 4 leest, weet het antwoord: het gaat hier over het baren van kinderen. Paulus wijst op de tegenstelling van Hagar en van Sara, en over het verschil tusschen de kinderen van de ééne, en de kinderen van de andere moeder. Moeders waren ze allebei: ook Hagar. Want beide baarden aan Abraham.

Nu moet het ons van het hart, dat verreweg de meeste apologetische redenen, waarmee een bepaald kerkelijk-instituut, ergens bestaande, zich verdedigt, deze geweldige spankracht uit het dubbele bijbelsche beeld van „vrouw“ en „moeder“ wegnemen. Gewoonlijk toch komen de „bewijzen“ voor de zelf-apologie, die de eere-titels van „moeder“ en van nog-niet-verstootten-vrouw voor dat bepaalde instituut opeischt, hierop neer: de kerk „zorgt“ zoo goed voor ons! Zij „zorgt“ „nog“ zoo goed voor ons; ondanks alles (!) is er „nog“ zooveel goeds in haar gedrag tegenover ons. „Onze“ kerk staat klaar, om op een uitgerekenden Zondag ons kindje door onzen groepsdominee (als hij er is) te doopen. En zij geeft ook catechisatie. En wij kunnen nog een „goeie“ dominee uitzoeken, in vele gevallen tenminste. En wij hebben er onze jeugdromantiek beleefd, en onze eerste gemoedelijkheid voor stichting aangezien. Moeder, de bezorgster van stichtelijkheid. — — —

Maar voelt men niet, hoe het beeld hier vervlakt wordt? Laat mij het heel populair, maar in

volkomen ernst zeggen: al deze goedbedoelde loftuitingen bewijzen niet alleen, maar handhaven ook de „echtbreuk“, die de reden was voor Jesaja en Jeremia, om de „moeder“ van het Israël hunner dagen als verstootene te zien. In al zulke loftuitingen toch komt „der langen Rede kurzer Sinn“ hier op neer: voor den goedwillenden orthodoxe biedt „onze kerk“ nog zooveel verzorging. De lofredenaar-apologeet verzwijgt echter, dat de kerk eenzelfde „verzorging“ biedt aan de kinderen der niet-orthodoxie. Hij verzwijgt, dat haar „verzorging“ door een orthodoxe preek en door een orthodoxe catechisatie, opgeheven wordt door een niet-orthodoxe catechisatie. Hij verzwijgt, dat de kerk als instituut vandaag ons „verzorgt“ met een „amen“ op het Woord Gods, en morgen, of nog vandaag het ook doet met een „amen“ op de tegenspraak van het Woord Gods. Of, om het in het beeld van „moeder“ en van „vrouw“ zelf te zeggen: hij verzwijgt, dat de kerk den éénen keer den uiterlijken schijn-dienst doet voor haar „man“, en een poos later dienzelfden dienst bewijst aan een „vreemde“. Wat is dat anders, dan een handhaving van wat wij de zonde van de „echtbreuk“ noemen? Wee ons, als we het oog sluiten voor de gevallen, waarin de kerk haar „man“ den rug toekeert, en een vreemde volgt, om voorts in de laatste paragrafen onzer apologie ten slotte alleen te leiten op die andere gevallen, waarin zij „nog“ haar huwelijkswerk (naar het ons voorkomt) doet voor den „man“.

Is dat nu leven naar het verbond? Is dat in de praktijk nu een: „aanschouw het verbond“? Wij willen ons wachten voor trivialiteit in de beelddpraak. Maar een enkel woord volstaat. Welnu: de pleitredenen, die men voor een „ja“ en „neen“ verbindende kerk op deze wijze aanvoert, zijn te vergelijken met de pleitredenen van de echtbreekster, die, aangeklaagd van overspel met een vreemde, ultrekt, hoe vaak zij „nog“ thuis geweest is, en „nog“ haar wettigen man „het zijne“ gaf. „Aanschouw het verbond!“ roepen wij daar-tegenover uit. Den „man“ het zijne geven? Maar „het zijne“ is juist de trouw! Een verbond weet niet van „geven en nemen“, weet niet van „ja en neen“. „Verbond“ zegt: alles of niets. Het is nooit contract. Het woordje „nog“ (de kerk doet „nog“ zooveel goeds, en wij hebben „nog“ zooveel „goeie“ dominees) is hier weer „funest“, gelijk wij reeds eerder in ons blad hebben geschreven. Want dat woordje „nog“ kan elke overspelster ook zeggen, die „nog“ in huis haar huis-werk (het opus operatum) doet, behalve dan dit ééne: dat haar hart onverdeeld klopt voor den „man“.

Is reeds deze opmerking in haar eenvoudigheid duidelijk genoeg, nog duidelijker zal misschien zijn, wat wij nu vervolgens opmerken. Zoolang n.l. in pleitredenen, als de bovenbedoelde, telkens weer er op gewezen wordt, dat een bepaald kerk-instituut „nog zoo goed voor de kinderen zorgt“ (d.w.z. elk van zijn leden, tot op zekere hoogte, naar hun „geestelijke ligging“ tegemoet komt, d.w.z. hun „religieuze“ „vleesch“ „weidt“), zoolang wordt er ook principieel gezondigd tegen de bijbelsche beelddpraak van „vrouw“ en „moeder“. Want dan wordt het speciale werk van die moeder en van die vrouw gezocht in het: verzorgen, in het spijsbereiden, in het te drinken geven.

Maar is dat nu een gebruiken van het beeld van moeder en vrouw naar bijbelschen trant? Ik meen: neen. Want koffiezetten kan ook de baker. En kleeven wasschen kan ook de huishoudster. En de tafel dekken kan ook de dienstbode. Elk die, constateerende, dat „zijn“ kerk „nog“ zoo goed voor hem „zorgt“, zo dáárom „vrouw“ van-Jahwe, vrouw-zonder-scheidbrief, en „moederder-gelooften“ noemt, heeft het eigenlijke punt van vergelijking angstvallig ont-doken. Kinderen baren, — dat is het bepaalde, waardoor de „moeder“ zich onderscheidt van de baker, de huishoudster, het dienstmeidje. De vraag is dan ook niet, of een kerk, zooveel

het haar mogelijk is, haar „heilige tijden“ en haar „heilige plaatsen“ op den grondslag van evenredige vertegenwoordiging distribueert aan de onderscheiden in haar gezin aanwezige, elk met hun „ja“ en „neen“ elkaar bekampende, maar alle van „moeder“ het hunne krijgende groepen, maar de vraag is deze: of de kerk krachtens haar eigenlijkste verrichting (dienst des Woords, en der Sacramenten) kinderen baren kan. Kinderen? Ja, dat zijn geloovigen. Kinderen immers van Abraham. En Abrahams kinderen zijn, naar het Nieuwe Testament, geen kinderen van „beneden-Jeruzalem“. Ze worden niet automatisch als kinderen Abrahams geregistreerd, omdat ze behooren tot een gegeven instituut, dat afgerond, gegeven, „fix und fertig“, ergens gevestigd is, en daar staan blijft, onverschillig, wat er ook mee gebeurt. Neen, het zijn geloovigen. Kinderen van de geloofs-gemeenschap.

Dus is de eenige vraag, of de kerk, krachtens het eigenlijke, dat als konstitutieve factor in haar leven haar leven bepaalt, het Woord zóó bedient, dat door den dienst des Woords het geloof wordt opgewekt (Zondag 25, Heidelbergse Catechismus). De groote vraag is deze: of Abraham, NIET door den tenslotte „toevalligen“ dienst van een fractie IN de kerk, maar door den eigenlijken kerkdienst zelf, kinderen krijgt, d.w.z. geloovigen.

Zoodra toch de kerk officieel, d.w.z. door wat haar inrichting bepaalt, het kinderen-baren-door-het-Woord tegenstaat (b.v. op de dorpen met alleen maar een „moderne“ dominee), of het opwekken van het leven door het Woord weer zelf relativeert, en dus op één lijn plaatst met het bestrijden van het leven dat uit God is b.v. in de steden met „ja“ en óók met „neen“-prediking, en dus haar eigenlijke „huwelijks“-werk afwisselt met werken-van-„echtbreuk“ (om nog in het beeld te blijven), heeft de kerk het recht verbeurd, den naam van „moeder“ voor zich op te eischen, en anderen te bevelen, haar naar dien naam te beoordeelen. Want het werk, waar het voor haar op aan komt, heeft ze zich onmogelijk gemaakt; en wanneer men haar neemt, zooals ze is, dan ziet men dat ook.

Laat men dan ook liever ophouden, te zeggen: bij „ons“ zijn er „nog“ zooveel goede mensen, en „nog“ zooveel geloovigen, en „nog“ zooveel gemoedelijke zielen: God verliet ons dus „nog“ niet. Zijn die er ook bij de „Darbisten“ niet? En bij het Leger des Heils? En bij de Adventisten? Maar dat is de vraag niet, waar het over loopt. Als dat de eigenlijke kwestie was, dan was het aantal kerken en kringen legio, waarvan elk voor zich kon vragen: waar is mijn scheidbrief? God heeft mij „nog“ niet verlaten, want bij mij gebeuren „nog“ goede werken, vruchten van „heiligmaking“ worden er „nog“ gezien, en wat dies meer zij. Neem eens even aan, dat een bepaald instituut, dat zich óók alzóó verdedigt, inderdaad eenmaal met recht den naam van „vrouw“ en van „moeder“ zou hebben mogen voeren, dat het echter daarna in de officiële inrichting van zijn kerkelijk leven zich zelf zou hebben verbonden tot verrichtingen, die naar het huwelijksrecht als daden-van-echtbreuk zijn te qualificeeren, wat moet men dan zeggen van zulke zelf-verdedigingspogingen? Niets anders dan dit: dat de „ontrouwe vrouw“ gaat gelijken op die andere, waarvan — in de afrikaansche vertaling, die hier juist op mijn tafel ligt — gezegd wordt in Spreuken 30:20: „So is die weg van 'n vrouw wal owerspel bedrieff: sy eet en vee haar mond af en sê: Ek het geen sonde gedaan, nie“; het ligt „aan“ de organisatie, weet u? Ja zeker, het ligt „in“ de organisatie, maar daarin ligt het „aan“ haar zelf: want zij kan en moet die organisatie breken. Dit toch is die organisatie: zij werpt waarheid en leugen door elkaar, zet ze op één worp, geeft aan elk van de „kinderen“ precies, wat elk van hen wil, „verzorgt“ dus zoowel diegenen, die zich „kinderen“ noemen,

als ook diegenen, die in de taal der kinderen zelf „adderengebroedsel” heeten, en zegt dan: heb ik niet goed de tafel gedekt, den éénen keer voor de kinderen, den anderen keer voor de vreemden? En ben ik dus geen goede kookster? Kan men een „vrouw” naar huis zenden, die „nog” eten kookt, onder anderen óók „nog” voor de kinderen van het huis? Maar het huis is inmiddels een hotel geworden; het behandelt den „man” en de „kinderen” op gelijken voet als „den vyant” en de „vreemden”. Er is geen gevaarlijker manier van „het verbond” NIET te „aanschouwen”, van het verbond voorbij-te-zien, dan deze manier.

Daarom zegt het ons niets, indien men ons wijst naar een bepaald, op een willekeurigen kalenderdatum ergens gegeven instituut, zelfs al was het dat der „Gereformeerde Kerken”, om te zeggen: daar is „een (!) moeder”, God heeft haar niet een scheidbrief gegeven, blijf er dus in, wat er ook met „haar” gebeure, d.w.z. wat er ook met u zelf gebeure, hoezeer ook u vrijheid in Christus ingeknot worde door een oud-testamentisch geconcipeerde of althans verdedigde hiërarchie, die uw nieuw-testamentische vrijheid breken wil. Zulk een vermaning zegt ons hierom niets, wijl zij door haar quietisme te kort doet aan den ernst der scheidbrief-gedachte. Juist daarom wezen wij de spanning aan tusschen Jesaja en Jeremia, om te doen voelen, dat het Sion-van-den-ouden-dag moest blijven bezien worden, tot op het Pinksterfeest toe, onder het Hagar-beeld van Galaten 4 (d.w.z. als dat oude Sion, waarin het ambt der geloovigen zich nog niet vrij kon stellen tegenover de hiërarchie, „vader” staat liep toen nog parallel met „moeder” kerk), terwijl daarentegen het Sion-van-heden moet gezien worden onder het licht van het nieuwe verbond, onder het Sara-beeld: de vrije gemeenschap van de vrijgemaakte leden van Christus, en die allen in hun ambt, het ambt der geloovigen.

Naaschrift.

Verleden week heb ik op de proef van het hoofdartikel enkele verduidelijkingen willen aanbrengen, die mij voor het recht verstaan achteraf wenschelijk leken. De proef kwam echter later hier aan dan ik verwacht had, en er was toen geen tijd meer de aangebrachte verduidelijkingen op te nemen in de copie. Daarom wil ik thans nog even, ter voorkoming van misverstand, er op wijzen, dat weliswaar, wanneer men de profetie van Jesaja op zich zelf beschouwt, men concludeeren kan, dat de scheidbrief niet gegeven is, maar dat daar tegenover staat, dat onze opmerking niet die van den gestrengen exegeet wilde zijn. We hebben slechts bedoeld, Schrift met Schrift te vergelijken. En dan hebben wij ongetwijfeld recht voor onze op grond van samen-voering van Jeremia en Jesaja verkregen „dogmatische exegese”. Want alles wordt door de vraag beslist, hoe Jesaja het volk, dat hij toespreekt, dat hij verkocht en verstootten ziet, „beschouwde”. Welnu, onverschillig hoe men over het auteurschap van Jesaja 40—66 moge denken: ieder is het er over eens, dat hij het volk „ziet” als in ballingschap. Daarop komt hier alles aan. Het in-ballingschap-zijn heet bij Jeremia een ontvangen hebben van den scheidbrief. En zoo komt voor wie beide gegevens samenvat, de conclusie zich vanzelf opdringen: dat n.l. officieel geregistreerd is door den „man” de acte van de verlaten, die van de zijde der vrouw uitging. Van die acte neemt hij nu acte (dit is het wat wij bedoelden met de passage over de geestelijke verlaten etc.), zoodat hij kan blijven zeggen: ik heb mijnerzijds u niet een scheidbrief gegeven, noch aan mijn schuldeischers u verkocht, en toch óók zeggen kan: de scheiding is er (Jeremia). Beide profeten echter roepen op tot bekeering, en zien deze als beëindiging van den toestand der verstoottenheid, die door een scheidbrief is afgebeeld.

Tenslotte: wie de door mij gegeven samenvatting van de gegevens van Jesaja en Jeremia niet zou aanvaarden, zou moeten concludeeren: Jeremia bewijst, dat het 10-stammenrijk definitief (met een officieel scheidbrief) was verstootten, zulks dan in tegenstelling met het 2-stammenrijk, waarover Jesaja sprak. Maar wie durft dat beweren? Als het waar was, hadden Christus en de apostelen zwaar gezondigd, door zich eerst tot de ephapen óók van de 10 stammen te wenden.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

De prediker van het „alles of niets”.

En Hij, antwoordende, zeide tot hen.
Matth. 13:11a.

Verleden week hoorden wij spreken over dat voor ons gevoel verschrikkelijke woord: „alles of niets”. Wij wisten niet, wat wij er van zeggen moesten, zolang wij het trachtten te verklaren „uit de aarde”, uit „deze wereld”.

Maar als wij het van Hem, van Christus, gehoord hebben, ja, dan kunnen wij het harde Woord verdragen. Dan hooren wij nu Hem, die ons het leven geeft, er in.

Laat ons toch niet vergeten, dat deze „harde” wet van „alles of niets” ons door niemand anders gepredikt kan worden dan door Christus alleen.

Immers, ieder ander, die mij dat woord zegt, maar mij niet in hetzelfde oogenblik op den Chris-

tus wijst, maakt mij door dat woord radeloos of — wat eigenlijk hetzelfde is — onverschillig.

Laat u de wet van „alles of niets” eens prediken, en laat de prediker dan een ongeloovige zijn, een vreemde, die u deze wet voorhoudt: wordt gij er dan radeloos onder? Wanneer gij dit snijdende en afsnijdende woord verstaat, gelijk het verstaan worden wil, als een boodschap n.l. van den volstrekten ernst van het koninkrijk der hemelen, dan maakt het u radeloos. Want gij weet dan, dat God alles eischt, en nimmer water in den wijn doet; en gij weet ook, dat gij niet aan dien eisch beantwoorden kunt. Het einde is, dat gij radeloos wordt. Of anders — de prediking van de wet, en het geluid van dezen sterken donder, maakt u onverschillig. Het gaat over u heen. Het grijpt u niet meer.

Er is nog een andere mogelijkheid, dat gij dit woord uitlegt op menselijke manier, dat gij doet, alsof het niet van de eeuwige, doch van de tijdelijke levensdingen gelden wil. Dan maakt men u opstandig er mee. Of gij wordt er zelf een tiran door. Opstandig wordt gij, wanneer gij zelf, u onder de armen rekenende, meent, dat het in het dagelijksche goederen-verkeer zóó gaat: de één alles, de ander niets, de kapitalist nog rijker, de arme nog armer. Of, als gij aan den anderen kant van de streep staat, die rijken van armen scheidt, en machtigen van zwakken, dan haalt gij voor u zelf dat woord als genoegelijke levensregel binnen; gij profiteert dan gulzig ervan, en het eind van de historie wordt: gij neemt al meer, en den ander gunt gij al minder. Dan wordt gij zelf een tiran.

En daar staan wij nu.

Vatten wij het woord op als een wet binnen het geheel der tijdelijke, voorbijgaande dingen, dan worden wij zelf opstandig, of wij maken opstandelingen.

En zien wij het als een woord voor het koninkrijk der hemelen, maar maken wij het los van Christus, van het evangelie, zien wij het enkel als een wetsprediking, dan maakt het ons radeloos, krankzinnig of onverschillig.

Daarom is er maar één manier, om dit woord goed te hooren. Die ééne manier is deze, dat wij óók deze bepaalde prediking, gelijk het betaamt, hooren als een prediking van éénen Prediker. Dat wij de boodschap geen oogenblik van den Boodschapper abstraheeren. Wij moeten als de discipelen zijn, die leergierig tot Hem kwamen, zeggende: verklaar ons de gelijkenis. Wij moeten zien dat Hij, die ons deze boodschap voorhoudt, daarmede ons tegelijkertijd den weg wijst, en ons ook op den weg zet, den éénigen weg, waarop dit woord ons niet meer een verschrikking wordt, doch een sterke, volstrekke vertroosting.

Want Hij, die tot mij zegt, dat ik sta onder de wet van „alles of niets”, en die tevens mij voorhoudt, dat die ijzeren wet mijn leven beheerscht in het begin, het vervolg en het einde, Hij zegt tot mij eveneens: zie op mij, ik ben, waar ik rijk was, arm geworden; ik „hâd”, maar ik ben geworden als wie „niet heeft”, en van mij zal in mijn vernedering genomen worden ook wat ik heb. Dit is mijn begin.

En wederom zegt Hij: zie mijn vervolg. De vossen hebben holen, de vogelen des hemels nesten, maar ik heb niet waar ik het hoofd kan neerleggen. De arbeid verteert mij, ik word geofferd, elken dag. Van mij wordt genomen, ook wat ik heb. En ten derden male spreekt Hij: zie op mijn einde. Straks, aan het kruis, zal ik het geloof in God bewaren. Ik zal tot Hem zeggen: mijn God. Ik zal dat ééne „hebben”, den band aan God, het vasthouden aan den God des verbonds. Maar ik zal worden behandeld als wie niet heeft. Van mij zal genomen worden ook wat ik heb. Ik ben straks verlaten van God. Buiten de poort geworpen, ten doode toe verdoemd.

* * *

En nu ik DIT hem hoor zeggen, en nu ik het HEM hoor zeggen, nu komt er in eens licht in den nacht. Nu weet ik het: Hij is het, die zelf de Borg is, en de Middelaar, welke door zijn volkomen offerande mij draagt in de gemeenschap Gods. Hij is het, die het leven uit genade geeft, dat eeuwige leven, dat, wanneer het een keer „heeft”, al meer ontvangen zal. Nu weet ik het: dit woord wordt niet van te voren mij gepredikt, opdat ik machinaal er mee zou werken, als met een regel uit een theoretische handleiding, die men vóór men tot de praktijk toegelaten wordt, moet hebben bestudeerd. O neen, ik leer hier alles, behalve het leven als een noodlot te zien.

Want tot wie niet heeft, komt de imperatieve noodiging, dat hij ontvange, en „hebbe” om niet. En aan deze prediking wordt hij gebonden en, zoo hij ze aanneemt, erdoor behouden.

Maar wie reeds „heeft”? Wel, — die hoort achteraf de blijde boodschap, dat al wie „heeft”, gewis en zeker eindigt in overvloed. Hem is nu die boodschap tot een groote vertroosting. Want als hij het leven in eigen handen houden moest, dan zou hij zeggen: heden „heb” ik het, en morgen ben ik het kwijt. Als hij het in

zijn eigen assuranties moest beveiligen, zou hij zeggen, dat de wet, waarop alle aardsche assuranties rekenen, ook hier weer doorgaat: die heden heeft, kan morgen weer verliezen. Maar Christus zegt dit absolute woord tot mij: alles of niets. En Hij zegt het met ZIJN assurantie! „Ik”, zegt Hij, ik had niets. Toen gaf ik u door genade iets. Maar de verkiezing dacht u reeds alles om mij-nentwil toe. Uw iets — Ik assureer dat — wordt dus alles.

Wanneer ik maar tot Hem gekomen ben, dan weet ik het: het leven is voor mij vast. Want er is een „troost der eeuwige verkiezing”. En er is troost in het anders zoo „harde” woord: alles of niets.

Laat een ander u dat woord prediken, en het slaat u dood.

Laat Christus het u prediken, en het is muziek: de fuga van de trouw van God, die in zijn heiligen volhardt.

K. S.

1) Zie nummer van verleden week.

KERKELUK LEVEN

Pluriformiteit der kerk en epigonisme (nieuwe reeks) XVI

Hetgeen tot nog toe opgemerkt werd, trachtte te bewijzen dat Dr. Kuiper inzake de pluriformiteit niet gekomen is tot eenheid van overtuiging, en dat het dus te veel gezegd is, indien Prof. Hepp spreekt van Dr. Kuipers „leer”, welke dan door epigonen niet zou kunnen worden aangevaard vanwege hun bewustzijnsvernauwing.

Om hetgeen opgemerkt werd nog nader te adstrueeren, laten wij dezen keer enkele citaten volgen, die ons door een onzer lezers-predikanten zijn verstrekt. Tijd om ze te controleeren hadden wij niet. Wilden wij ons betoog ervan afhankelijk maken, dan zou natuurlijk controle ten aanzien van het verband der redeneering onafwijsbare plicht zijn geweest. Nu wij echter in den breede op heel andere gronden reeds betoogd hebben wat hierboven werd aangegeven, kunnen wij ten overvloede ook nog wel deze citaten zonder verder onderzoek naar het verband, waarin zij voorkomen, doorgeven.

Wij wijzen daartoe allereerst op het volgende citaat:

Heraut, 12 Oct. 1884, 355.

„Hoe dezerzijds over de Scheiding in 1834 werd gedacht, behoeft niet nader uiteen gezet. Het Tractaat over de Reformatie is daarover duidelijk.

Ook hoe we over Kohlbrügge's afscheiding te Elberfeld denken verbeelden we niet.

Zonder twijfel waren we te Ulrum en te Elberfeld mee uitgetreden”.

Vervolgens lezen wij dit:

Heraut, 19 April 1885, 382.

Is het goed, als er, gelijk in Schotland, twee drie kerken zijn, die apart bestaan als Kerkgenootschappen door heel het land en die slechts een geestelijke eenheid in Christus hebben?

Ons dunkt neen.

Dit kan en mag niet.

Er is een geestelijke kerk, die aan alle plaatsen der aarde is, en die slechts plaatselijk onderscheiden, zich naar de eenheid der belijdenis openbaart.

Is niet, afgedacht nu van de benaming „geestelijke kerk”, de inhoud van den laatsten volzin precies analoog aan dat wat wij in onze eerste reeks, met name in onze Calvijn-interpretatie, tegenover Prof. Hepp hebben gehandhaafd?

Daarna lichte men op het volgende:

Maart 1888, No. 532.

„Voor wat de Kerk aangaat verzoeken we in onze Formulieren van eenigheid tweërlei wel te willen onderscheiden.

Er komt in onze Formulieren van Eenigheid tweërlei tegenstelling voor.

Eenerzijds die van zichtbare en onzichtbare kerk; en anderzijds die van de goed geïnstitueerde en de valsche geïnstitueerde.

Geïnstitueerd wordt een kerk, als er ambten in haar midden optreden; als die ambten een bestuur vormen; en als door dit bestuur een officiële belijdenis wordt gepubliceerd, een kerkenorde vastgesteld enz.

Dit nu moet geschieden naar Gods Woord, en waar dit naar Gods Woord geschiedt, is een ware kerk geïnstitueerd.

Geschiedt het daarentegen tegen Gods Woord, dan is er een valsche kerk geïnstitueerd.

Van deze tegenstelling nu handelt de Belijdenis in art. XXIX, als ze zegt:.....

Hieraan hebben ook wij ons derhalve te houden. Elke geïnstitueerde kerk, die deze ware kenteekenen niet vertoont, is dit (is hier bedoeld: als?) Instituut door ons als valsche kerk te verwerpen.

Maar heel iets anders is het, als er sprake is van de zichtbare, organische kerk, waarin het Lichaam van Christus waarneembaar wordt.

Deze kerk toch is er, ook al ontbreekt tijdelijk elk instituut, of ook al is er niets dan een valsch instituut. Van deze kerk zegt Art. XXVII enz.

Dat d
zichtba
Art. 28
„de w
is”, wa
beweren
versprei
geldt.

Tegen
bare ke
handelt.

Dit to
op de z
kerk me
een li

Zoo h
mulieren
Van d
Catechi

Van
Van
En va

Eerst
onzer F

Hierbij

bleken is
zijn wat
bare en

thans da
tegenover
wanneer

Niets
schrijvin
gegeven,
omschrij
de zicht
wel voor
in het a

Vervolg

No. 5
juist o
wikkel
kerk); o

Daarna

Benke
is. „Een
een „val
zenlijke
voor ons
bestemp

Een w
dineerd
die zic
maar u
niet op
de kerk
wel als

Bij dit
dent aan

Dit na
Christus
Kerk —

Tot zo
enkele bi
waarde
ons natu
geen wet
op deze

Maar w
voorga
citatelij
doen. Z

Voor d

Psalm

Bij den
is versch

Willem
voor het
stelling v

Er is al
ming. En

aangewe
wij „de

nieuwe
daar ond

moet van
men dus

goeden d
complete

klair op
er mee

reden, d
zijn, dat

logen.

Maar s
ook niet

heel de
mee te v

Dat nu
uit deze

ze het o
uit deze

wege on
alleen te
voordec
voorbeel